

Enøyd mediekritikk

Enøyd mediekritikk

Carl-Erik Grimstad og Lottelise Folge har i to kronikker i Dagens Næringsliv omtalt Avisa Nordlands journalistikk og Høyesteretts dom, samt fremmet kritikk av undertegnede og Norsk Redaktørforening, skriver NRs generalsekretær Arne Jensen.

Av Arne Jensen, generalsekretær i Norsk Redaktørforening

Først litt opprydding, i og med de to er noe upresise i sin gjengivelse:

- Grimstad og Folge er tilsynelatende overrasket over at Norsk Redaktørforening (NR) har tatt [Høyesteretts kjennelse](#) til etterretning. Den overraskelsen bør gå fort over. NR tar alle rettskraftige dommer til etterretning.
- NR har ikke ?diskreditert? Høyesteretts kjennelse, slik de to ? mot bedre vitende ? har hevdet. Tvert imot, domspremissene er allerede i bruk som en del av NRs kursmateriell i mediejuks, og vil også bli behandlet i andre fora ? for informasjon, læring og diskusjon.

Alt dette er uavhengig av hvilket syn man subjektivt måtte ha på dommen. Personlig mente jeg, og mener jeg, nå som da dommen falt, at den er svært streng og dermed problematisk. Jeg har altså ikke ?funnet ut at hans meninger fra medio desember har gått ut på dato?, slik Grimstad og Folge skriver 22. januar. Samtidig kan verken NR eller undertegnede beskyldes for ?å kjempe en tapt kamp i DN's spalter?, slik Grimstad og Folge hevder. Jeg har ikke ? før nå ? skrevet ett eneste innlegg som berører realitetene i saken.

Hvorfor er jeg kritisk til dommen? Jo, på grunn av disse forholdene:

- Lillian Olsen ble operert på mistanke om kreft i bukspyttkjertelen i juni 2009, en operasjon som ikke skulle vært utført ved Nordlandssykehuset. De var ikke autorisert for det. Operasjonen var et klart brudd på regelverket.
- Lillian Olsen hadde ikke kreft, og i forkant av operasjonen var hun velfungerende og i fullt arbeid. Operasjonen medførte store komplikasjoner og flere reoperasjoner, med derpå følgende plager for pasienten.
- Den medisinske sakkyndige konkluderte med at ?Jeg synes ? å legge opp til denne typen operasjoner ved sykehuset, og at ?beslutningen om operasjon (synes) ? å være i tråd med god praksis?. (understrekningene er den medisinske sakkyndiges egne).
- Avisa Nordland tilbød i god tid før publiseringen av den første saken både de behandlende kirurger og Nordlandssykehuset samtidig å kommentere Lillian Olsens historie, det som i presseetikken kalles samtidig imøtegåelse. Dette var tilbud og forespørsler som ble avslått, noe som naturligvis også vanskeliggjorde det journalistiske arbeidet med saken og opplysningen av den.
- Medienes omtale (i tillegg til AN hadde særlig VG en egen og omfattende dekning av saken) førte til at to av sykehusets øverste ledere gikk av. Det ble foretatt betydelige endringer av rutineene. Lillian Olsen ble tilkjent pasientskadeerstatning, hvorav Nordlandssykehuset måtte betale maksimal egenandel.

I stedet for å se ANs omfattende, grundige og viktige journalistikk i sammenheng, fokuserer Grimstad og Folge på ett punkt: Avisen burde sitert fra den ene kirurgens egenerklæring til Helsetilsynet, altså etter at operasjonene var gjennomført, hvor han hevder at Lillian Olsen ga et informert samtykke til operasjonen. (I parentes bemerkt: Kirurgens brev var fremme i så vel tingretten som lagmannsretten, og har ikke vært forsøkt holdt skjult, slik det har vært hevdet). Det Grimstad og Folge kaller ?relevant faktainformasjon? er imidlertid en påstand fra kirurgens side. Lillian Olsen benektet at et slikt samtykke var gitt. Den medisinske sakkyndige hadde kirurgens brev tilgjengelig, men konkluderte likevel med at operasjonen ikke skulle vært gjennomført, og stilte seg tvilende til fremstillingen av det påståtte samtykket. I sin kronikk 12. januar legger Grimstad og Folge, uten forbehold, kirurgens versjon til grunn. De nevner ikke at Lillian Olsen hele tiden benektet at det var gitt samtykke.

Selvsagt kunne AN sitert fra, eller omtalt, kirurgens brev. Spørsmålet er om historien om Lillian Olsens møte med Nordlandssykehuset, og de derpå følgende feil som ble avslørt, da ville vært en helt annen. Det ville den trolig ikke. Et eventuelt samtykke fra pasienten ville uansett ikke gjort operasjonen mer forsvarlig, og kunne heller ikke opphevet det regelverket som Nordlandssykehuset brøt.

Når det gjelder Høyesteretts kjennelse, hvor også spørsmålet om kirurgens erklæring er tatt opp, så er den etter mitt syn snevert anlagt, og svært streng, særlig med tanke på hvilken linje EMD og norske domstoler har fulgt siden rundt år 2000. Det har vært gitt aksept for et visst slingringsmonn i den løpende nyhetsjournalistikken, med hensyn til krav om å få med alle relevante påstander og fakta. Nå har Høyesterett, slik jeg ser det, strammet grepet. Vurderingene av selve reportasjene i AN-saken trekker for øvrig i en litt annen retning enn kjennelsen i den mye omtalte Schjenken-saken. I sistnevnte sak ble det nettopp gitt stort handlingsrom for den løpende nyhetsreportasjen, mens det var det kommentar- og lederartiklene som førte til fellelse. Også den dommen er urovekkende.

For norske medier er dette i utgangspunktet verken særlig oppmuntrende, eller veldig oppklarende. Så vil bare tiden vise hvilke konsekvenser kjennelsen får for norsk rettspraksis og norsk journalistikk.

Dette tilsvaret ble sendt Dagens Næringsliv, hvor Grimstad og Folges kronikker har stått på trykk. DN mente imidlertid at tilsvaret var for omfattende, men publiserte etter 12 dager et forkortet tilsva *lørdag 7. februar.*

Her er den [første](#) [til Carille](#) [Grimstad](#) og [Lottelise Folge](#) i DN. Her er [svar](#) [Her er kronikk to fra Grimstad og Folge](#).

[Arne Jensens](#)

Her er [kronikken fra tidligere generalsekretær i NR Nils E. Øy](#).

2015.02.05

Nei
Nei